

debatt

Samfunnsredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no – telefaks 55 21 37 65 – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

NU får min støtte

Natur og Ungdom ber om støtte fra private næringsdrivende i kampen mot oljeboring utenfor Lofoten og Vesterålen. Herved får NU min støtte. Som bonde sender jeg mitt bidrag. Som bonde vil jeg også utfordre min kollega, olje- og energiminister Terje Riis Johansen til å bruke sin posisjon til å velge langsiktig matproduksjon framfor kortsiktig forurensning og utvinning av fossil energi.

Olje eller mat – denne konflikten er sentral for meg som matprodusent av to grunner:

■ All olje som tas opp, blir brent, og fører til CO₂-utslipp og klimaendringer. For oss som bønder i Norge betyr det kanskje bedre dyrkingsforhold, men for de aller fleste bønder i verden betyr det redusert avling. For flere hundre millioner bønder i Asia, Afrika og Sør-Amerika kanskje forskjellen på liv og død. For verden som helhet står framtidig matforsyning på spill.

■ Oljeutvinning i disse sårbare områdene betyr risiko for ødelegging av store matressurser i form av fisk. Som nestleder i Norges Bonde- og Landbrukssammenslutning var Riis Johansen spesielt opptatt av verdens matforsyning og forholdene for småbønder i sør. Jeg er sikker på at han fortsatt har dette i tankene enten han nå avslutter innhøstingen av årets rekordavling hjemme, eller er på sitt daglige arbeid i departementet. Nå har han sjansen til å ta en avgjørende beslutning for verdens framtidige matproduksjon. Jeg oppfordrer Riis Johansen – og alle andre bønder – til å støtte Natur og Ungdoms arbeid mot oljeboring.

OLE-JACOB CHRISTENSEN,
STYREMEDLEM I NORSK BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Dyrt på nattoget

Ser i BT 29.06. at «natt-to-gentusiast Siri Kalvig synes det er deilig å sove seg til Oslo». Ja, undertegnede synes det samme, men dette gir meg anledning til å luften frustrasjonen over prisene etter at NSB la om til det nye systemet. For dem som ikke vet det, betaler en nå samme prisen for en sovekupé enten en reiser alene eller sammen med en annen person. Kuppen koster kr. 850. I tillegg kommer vanlig billett. Der som en reiser alene, blir det altså en liten formue for å sove seg frem, siden det ikke lenger er mulig å dele kupé med ukjente. I disse miljøtid-er er det ubegripelig for meg at det ikke er blitt noe oppstuss om dette. Man oppfordres simpelthen til å fly! De gamle vognene var modne for kassering, det forstår jeg, men hvorfor må vi som reiser alene nå betale dobbelt? Kjære NSB, hvorfor ikke anskaffe såkalte «liggevogner», det hadde de i hvert fall før på Kontinentet. Et helt gratis tips.

RANDI SØRSDAL,
BERGEN

Mange TV-seere vil heller kjøpe enkeltkanaler enn kanalpakker. Med åpne nett kan kommersielle TV-kanaler selge innhold direkte til kundene. Men det er langt fra opplagt at TV-kanalene vil være tjent med den skjerpede konkurransen, og det blir neppe billigere for seerne.

Er TV-dørvaktene irriterende eller nyttige?

TV-DISTRIBUSJON

Av Øystein Foros,
Hans Jarle Kind og Lars Sjørgard,
professorer Norges Handelshøyskole.

TV-DISTRIBUTØRER som Canal Digital, Get, Viasat og RiksTV oppttrer som myndige dørvakter til TV-stua, og vi må betale en inngangsbillett til disse selskapene for å kunne se fjernsyn. Det er ingen vei rundt disse dørvaktene, og kundene må velge mellom ulike pakker tilbudt av distributørene. De tar seg dermed direkte betalt ikke bare for tilgangen, men også for innholdet.

Mange fjernsynsseere og kommersielle kringkastere har tatt til orde for at det bør være mulig å kjøpe TV-kanaler enkeltvis i stedet for å bli pådyttet pakker på opptil 15–20 kanaler. Det samme har kulturminister Trond Giske og andre politikere argumentert for.

DET ER IMIDLERTID IKKE kanalpakking som sådan – det at du ikke kan kjøpe en enkelt TV-kanal – som er det spesielle ved tilbudet du får fra TV-dørvakten. Det er snarere det at TV-kanalene har overlatt til distributøren å bestemme prisene som vi fjernsynsseere må betale.

For å illustrere dette, la oss anta at TV-dørvakten ble pålagt å selge enkeltkanaler til seerne. Det vil ikke nødvendigvis føre til at fjernsynsutgiftene våre faller i særlig grad. Hver enkelt dørvakt, enten vi snakker om Canal Digital eller Get, har stor markedsrett over sine kunder, og kontrollerer prisen du som seer betaler for TV-kanalene, uansett om de selges enkeltvis eller i pakker.

HVIS CANAL DIGITAL SENKER prisen på for eksempel BBC World for å selge flere BBC-abonnementer, vil de trekke seere bort fra en kanal som CNN, som Canal Digital også får inntekter fra. Det er ingen grunn til at dørvakten skal konkurrere mot seg selv på den måten. Den setter i stedet prisene

ARKIVFOTO: PAUL SIGVE AMUNDSEN

slik at samlet inntekt blir størst mulig.

På internett finnes det også dørvakter. Det kan være Telenor, som du må betale til for å få (bredbånds) tilgang. På internett vil dørvakten kun ta betalt for tilgang. Etter at du har fått tilgang, kan du selv helt fritt velge blant innholdet på internett.

MEDIEHUS SOM TILBYR innhold på internett, for eksempel nettavisen, står fritt til å selge det direkte til kundene, og til de priser de selv ønsker. Problemet er at nyhetssnettavisene fremstår som ganske like for seerne, slik at priskonkurransen blir hard. Så hard faktisk, at de aller fleste nettavisene

kanalene har overlatt til distributøren å bestemme prisene som vi fjernsynsseere må betale

kan leses gratis, og er tvunget til å livnære seg med reklameinntekter. Dette er selvfølgelig en fordel for leserne, men gjør tilværelsen utfordrende for de fleste nettavisene. De tvinges til å lete etter nye forretningsmodeller som gjør det mulig å overleve, ikke minst når reklameinntektene er falt som følge av finanskrisen.

Ved å ha overlatt beslutningen om pris på TV-kanalene til en dørvakt, unngår man denne typen destruktiv konkurranse i fjernsynsmarkedet. Med åpne nett vil derimot kommersielle TV-kanaler selge sitt produkt direkte til slutt-kundene, og i stor grad kopiere nettavisenes forretningsmodell. Spesielt vil innholdsmessig like TV-kanaler ha sterke insentiver til å underby hverandre i prisen de krever fra seerne, og det blir lite igjen til kanalenes bunnlinje. For slike kanaler kan dermed tilværelsen bli like lite lukrativ som den brorparten av nettavisene opplever.

IMIDLERTID HAR TV-KANALENE et bedre utgangspunkt enn nettavisene. Nettavisenes problem er at innholdet straks kan kopieres (gjengis) av konkurrentene, som bare er et museklikk unna. Dette er ikke tilfelle på samme måte i fjernsynsmarkedet, siden en TV-kanal kan tilby programmer som konkurrentene ikke har mulighet til å sende.

Med åpne nett kan insentivene til å redusere konkurransepresset gjennom å sende andre typer programmer enn konkurrentene forsterkes, slik at mediemangfoldet faktisk øker. I tillegg kan «nødvendighetskanaler» som TV 2 finne det optimalt å investere mer i programkvalitet for å øke publikums betalingsvillighet.

Like fullt, distributørene er i dag dørvakter som hindrer at det utvikles destruktiv konkurranse mellom enkeltkanaler. Det er langt fra opplagt at TV-kanalene vil tjene på at de får mulighet til å gå rundt dørvakten, og selge seg direkte til seerne.

Alkohol og helse i «The Lancet» og BT

RUS

Av Are Næss,
professor dr.med.

ET AV VERDENS mest anerkjente medisinske tidsskrift, «The Lancet», tar i en serie artikler 27. juni opp helseproblemer i forbindelse med alkoholbruk.

Det påpekes at alkohol er en undervurdert årsak til helseskader. Rundt 4% av alle dødsfall og 5% av all sykdom skyldes alko-

hol – til tross for at flertallet av verdens befolkning ikke bruker alkohol.

VIDERE SIES DET at bruk av alkohol aldri bør oppmuntres på helsemessig grunnlag. Positive helseeffekter overgås av skadevirkningene, og kan være overvurderte på grunn av innvirkning av andre risikofaktorer. Dessuten er eventuelle positive effekter begrenset til middelaldrende og eldre i land

med høy forekomst av hjerte- og karsykdommer. Og en ny studie, publisert i år i Journal of the National Cancer Institute, og som inkluderer en million kvinner, har vist at det ikke finnes noen nedre grense for risiko ved alkoholinntak. Dette skriver verdens kanskje ledende medisinske tidsskrift.

I BT har jeg ikke sett noe om dette. Derimot skriver avisens vinskribent at sunnhet og helse

hvilker på fem søyler, deriblant moderat og regelmessig vindriking, fortrinnsvis rødvin.

JEG TROR BT HADDE stått seg på å hente sin helseinformasjon fra kilder som «The Lancet». Vinskribentens innlegg minner meg mer om en annen av BTs «spaltister» (se den vedlagte tegneseriestripen).